

Ny Bokin'i Daniela — Isa Valo

Dingana Iray Hita Taratra

Jeff Pippenger

2023-12-03

Tamin'ny taona fahatelo nanjakan'i Joiakima, mpanjakan'ny Joda, dia tonga tany Jerosalema Nebokadnezzara, mpanjakan'i Babylona, ka nanao fahirano azy. Ary nomen'i Jehovah teo an-tànany Joiakima, mpanjakan'ny Joda, mbamin'ny sasany tamin'ny fanaka tao an-tranon'Andriamanitra; dia nentiny ho any amin'ny tanin'i Sinara, tao an-tranon'ny andriamaniny, ireny; ary nampidiriny tao amin'ny trano firaketana ny haren'ny andriamaniny ireo fanaka ireo. Daniela 1:1, 2.

Ny bokin'i Daniela sy ny Apokalypsy dia boky iray ihany, ary ireo tsipika ara-paminaniana mitovy izay aseho ao amin'ny bokin'i Daniela dia raisina indray ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy. Ny Fanambaran'i Jesosy Kristy dia maneho ny hafatra ara-paminaniana farany izay voavaha tombo-kase, mialoha indrindra ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana.

Ny fahamarinana izay tamin'ny lasa dia nohazavaina araka ny tokony ho izy avy ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, kanefa nofeheziny ny fanaon-drazana sy ny lovantsofina, dia mbola fahamarinana ihany; ary ankehitriny dia voavaha indray ireo tombo-kase ireo amin'ny alalan'ny Liona avy amin'ny firenen'i Joda, ary ireo fahamarinana ireo dia manambara izao ny fahatanterahany lavorary.

Ny fahamarinana izay fahiny dia voahazo tsara avy tao amin'ny bokin'i Daniela, nefa efa voaisy tombo-kase noho ny fomba amam-panao sy ny lovantsofina, dia mbola fahamarinana ihany; ary ankehitriny dia avohan'ny Liona avy amin'ny firenen'i Joda indray izany, ka ireo fahamarinana ireo dia mampiseho ankehitriny ny fahatanterahany lavorary.

Daniela no voalohany amin'ireo boky roa izay maneho ny Fanambaran'i Jesosy Kristy.

Jehoiakima dia tandindon'ny fanomezam-pahefana ny hafatra voalohany ao anatin'ny hetsika fanavaozana. Izy koa dia tandindon'ny fanekena, satria ny fanovana anarana dia manondro ara-paminaniana ny fiandohan'ny fifandraisana amin'ny fanekena. Ny fifandraisan'ny fanekena izay idiran'Andriamanitra amin'ny vahoaka iray izay taloha tsy vahoakan'ny faneken'Andriamanitra, dia manomboka amin'ny fanomezam-pahefana ny hafatra voalohany.

Ianareo, fahiny, dia tsy firenena akory, fa ankehitriny no olon'Andriamanitra; ianareo izay tsy nahazo famindram-po, fa ankehitriny kosa efa nahazo famindram-po. 1 Petera 2:10.

Ny tandindon'ny fanovana anarana ho fanehoana fifandraisana amin'ny fanekena dia miorina amin'ny fanovana ny anaran'i Abrama ho Abrahama, ny anaran'i Saray ho Saraha, ny anaran'i Jakoba ho Isiraely, ary i Saoly ho Paoly. Misy vavolombelona hafa koa manamarina izany tandindona izany, nefa ao amin'ny toko voalohan'i Daniela dia novana ho Beltesazara ny anaran'i Daniela, ny anaran'i Hanania ho Sadraka, ny anaran'i Misaela ho Mesaka, ary ny anaran'i Azaria

ho Abednego.

Rehefa miditra ao amin'ny fifandraisan'ny fanekena amin'ny vahoaka iray ny Tompo, dia sady mandalo ny vahoakan'ny fanekena teo aloha Izy amin'izay fotoana izay ihany. Jehoiakima no maneho ny vahoakan'ny fanekena izay lalovana, ary Daniela, Hanania, Misaela ary Azaria kosa no maneho ny vahoakan'ny fanekena izay fidina amin'izany avy eo. Rehefa miditra ao amin'ny fifandraisan'ny fanekena ny olona, dia andramana izy ireo raha hitandrina ny fepetran'ny fanekena. Ny fitsapana dia asehon'ny asa fihinanana.

Adama sy Eva dia tsy nahomby tamin'ilay fitsapana noho ny asa fihinanana; ary rehefa niditra voalohany tamin'ny fanekena tamin'ny vahoaka voafidy Andriamanitra, dia fanandramana tamin'ny mana no nanombohany ny fifandraisana tamin'izy ireo. Tamin'ny farany dia tsy nahomby tamin'izany fitsapana izany koa Isiraely fahiny; nefa tamin'ny nanaovany izany dia izy no nanome ny filazana voalohany sy ny fijoroana ho vavolombelona voalohany fa ny fitsapana ao amin'ny fanekena dia tsy fitsapana tokana, fa dingam-pitsapana. Tamin'ny fitsapana fahafolo dia voatendry ho faty tany an-efitra izy ireo nandritra ny efapolo taona manaraka. Avy eo Andriamanitra dia niditra tamin'ny fanekena tamin'i Josoa sy Kaleba, ka izany no nanomezana fijoroana ho vavolombelona fa rehefa miditra amin'ny fanekena amin'ny vahoaka voafidy ny Tompo, dia mandalo koa eo anilan'ny vahoakan'ny fanekena teo aloha Izy. Tamin'ny faran'i Isiraely fahiny, izay fiandohan'i Isiraely ara-panahy koa, ny dingam-pitsapana farany ho an'i Isiraely fahiny dia ny dingam-pitsapana voalohany ho an'i Isiraely ara-panahy, ary naseho tamin'ny maha-Mofon'ny Lanitra azy izany. Efa nanehoana tandindona azy tamin'ny mana izany tao amin'ny dingam-pitsapana voalohany amin'ny fanekena.

Tao anatin'izany fizahan-toetra izany, izay sady fizahan-toetra voalohany no farany, dia nofaritan'i Jesosy ny fizahan-toetran'ny Mofo avy any an-danitra, raha nilaza Izy fa izay olon'ny fanekeny dia tsy maintsy mihinana ny nofony sy misotro ny rany. Tamin'izany fanambarana izany no nahavery mpianatra Azy betsaka indrindra noho ny tamin'ny fotoana hafa rehetra tao amin'ny asa fanompoany. Izany fifandirana tao amin'ny asa fanompoany izany no tendrony ambony indrindra tamin'ny fanoharana momba ny fizotry ny fizahan-toetra amin'ny fanekena, ary i Rahavavy White dia manazava izany tranga izany amin'ny antsipiriany ao amin'ny Ilay Fitiavana Mandresy, izay mitondra ny lohateny hoe “Ny Krizy tany Galilia”. Ny anarana hoe Galilia dia midika hoe “savily”, na “fiolahana lehibe”, ary ao amin'io toko io dia asehony ny antony nivadihan'ny mpianatra niala taminy. Tsy nety nampihatra ny fijoroany vavolombelona momba ny fitakiana ny hihinanana ny nofony sy hisotro ny rany tamin'ny fomba ara-paminaniana araka ny tokony ho izy izy ireo. Nambarany fa nifikitra tamin'ireo fomba amam-panao sy lovantsofina momba ireo hevi-paminaniana izay nafafin'i Satana tao anatin'ny fahatakarana ara-Baibolin'ny Isiraely fahiny izy ireo. Ireo tsy fahazoana ireo no nanome azy ireo, araka izay noheveriny, fialan-tsiny hampiharana ny teniny ara-bakiteny fa tsy ara-panahy. Asongadiny koa fa rehefa ireo izay “nivily” niala tamin'i Jesosy (Galilia), izay resahina ao amin'ny toko fahenina amin'i Jaona (Jaona 6:66), dia tsy niara-nandeha taminy intsony mandrakizay.

Tahaka ny tamin'ny fizotry ny fitsapana fanekena voalohany sy farany teo amin'ny Isiraely fahiny, dia hitantsika fa rehefa miditra amin'ny fifandraisana amin'ny fanekena amin'ny vahoaka voafidy

Andriamanitra, dia amin'izany fotoana izany ihany koa Izy no mandalo ny vahoakan'ny fanekena teo aloha. Hitantsika koa fa tsy fitsapana tokana no amahanany ireo vahoaka ireo, fa fizotry ny fitsapana. Ary hitantsika koa fa io fizotry ny fitsapana io dia asehon-javatra amin'ny alalan'izay tokony hohanina. Hitantsika koa fa io hanina io dia maneho ny Tenin'Andriamanitra, ary ny fitsapana dia mahakasika safidy eo amin'ny karazan-tsakafo roa hohanina. Mihinana amin'ny hazo rehetra izay nolazain'Andriamanitra fa azontsika ihinanana va isika, sa mihinana amin'ilay hazo izay nandrarana antsika tsy hihinanantsika? Hitantsika koa fa ny safidy ny amin'izay hohanina dia ahitana ao anatiny ny fitsapana ny amin'ny fomba ihinanantsika ny hanina atolotra.

Tamin'ny fiasaran'ny Isiraely ara-panahy, tamin'ny andron'ny hetsika Millerita, dia nomena hery tamin'ny 11 Aogositra 1840 ny hafatra voalohany. Jehoiakima eto dia maneho ny Protestanta izay tamin'izany no nentina ho any Babylona mba ho tonga zanany vavy. Nosedraina izy ireo tamin'ny fotoana nidinan'ilay anjely ao amin'ny Apokalypsy toko faha-folo, sady nanana boky kely misokatra teny an-tànan'ny. Tahaka an'i Jehoiakima izay nikomy tamin'ny fitakian'i Nebokadnezara, ka nony avy eo dia nentina ho babo, dia nandà ny hihinana ny hanina teny an-tànan'ilay anjely ny Protestanta, noho ny fomban-drazana sy ny fomba amam-panao nentiny nivoaka avy tao amin'ny Andro Maizina.

Tamin'ny lohataonan'ny taona 1844, dia tonga teo amin'ny “teboka fihodinana” ny fizotry ny fizahan-toetra ho an'i Jehoiakima sy ny Protestanta; ary tahaka indrindra izay nitranga tamin'ny fizotry ny fizahan-toetra voalohany ho an'ny Isiraely ara-panahy, dia “nihodina” izy ireo ka tsy niara-nandeha tamin'i Jesosy intsony. Ao amin'izany tantara izany, Daniela, Hanania, Misaela ary Azaria no misolo tena ny Millerita, izay nifidy ny hihinana ilay boky kely izay mamy teo am-bavany, nefa tonga mangidy tao an-kibony.

Raha ampidirintsika i Adama sy Eva, dia manana vavolombelona klasika efatra isika fa ny fizahan-toetra dia asehon'ny fihetsiky ny fihinanana. Manana vavolombelona ara-paminaniana maro isika, ary izy rehetra dia mitondra ny mariky ny voalohany sy ny farany. Ny vavolombelon'ny fizahan-toetra ny mana dia vavolombelona voalohany, ary ny fizahan-toetra ny Mofon'ny Lanitra dia samy fizahan-toetra voalohany ho an'ny Isiraely ara-panahy, sady koa vavolombelona farany ho an'ny Isiraely fahiny. Ny fizahan-toetra ny boky kely dia samy ny voalohany sy ny farany. Izany no fiasaran'ny fivahinianan'ny Isiraely ara-panahy amin'ny maha-fianganana any an-efitra azy, ary izany no voalohany amin'ireo izay nofidina ho vahoakan'Andriamanitra voatondro anarana farany. Ny Millerita no fiandohan'ny vahoakan'Andriamanitra voatondro anarana, izay tokony ho fantatra ho ilay tandroka marina amin'ny Protestantisma. Misy vavolombelona maro momba ny fizotry ny fizahan-toetra izay manomboka rehefa omena hery ny hafatra voalohany.

Ao anatin'ireo fizahan-toetra ireo dia tonga ny “teboka fihodinana”, izay andaozan'ny ankamaroan'ny mpianatra. Tamin'ny fijoroana vavolombelon'i Josoa sy Kaleba dia nivily ny Isiraely rehetra ka nitady hiverina ho any Egypta. Tao amin'ny fianganana tany Galilia dia ny ankamaroan'ny mpianatra no niala. Satria i Jesosy no Alfa sy Omega, ilay “teboka fihodinana” aseho eo amin'ny faran'ny fizotry ny fizahan-toetra dia aseho ihany koa eo am-piandohan'ny fizotry ny fizahan-toetra. Fony nomena voalohany ny mana ho an'ny Isiraely fahiny, dia nisy ireo

izay nivily avy hatrany tamin'ny toromarika. Tamin'ny batisan'i Kristy dia nivily Izy ka nankany an-efitra. Mampiasa ny tandindon'ny teboka fihodinana amin'ny fomba tena manazava i Ranabavy White.

“Misy vanim-potoana izay teboka fihodinana eo amin'ny tantaran'ny firenena sy ny fiangonana. Ao amin'ny fitantanana Andriamanitra, rehefa tonga ireo krizy samihafa ireo, dia omena ny fahazavana sahaza izany fotoana izany. Raha raisina izany, dia misy fandrosoana ara-panahy; fa raha lavina kosa, dia manaraka ny fihenana-kery ara-panahy sy ny faharavan-tsambo. Ny Tompo, ao amin'ny Teniny, dia nanambara ny asa fanafihan'ny filazantsara araka izay nanatanterahana azy tamin'ny lasa, sy mbola hotanterahina amin'ny ho avy, hatramin'ny ady farany indrindra, izay hanaovan'ny herin'i Satana ny fihetsiketsehana mahagaga farany ataony. Avy amin'izany Teny izany no ahafantarantsika fa efa miasa ankehitriny ireo hery izay hampiditra ny ady lehibe farany eo amin'ny tsara sy ny ratsy—eo amin'i Satana, andrianan'ny maizina, sy Kristy, Andrianan'ny fiainana. Kanefa ny fandresena ho avy ho an'ireo olona tia sy matahotra an'Andriamanitra dia azo antoka tahaka ny maha-miorina ny seza fiandrianany any an-danitra.” Bible Echo, 26 Aogositra 1895.

Rehefa nomena voalohany ny mana ho an'ny Isiraely fahiny, dia nomena ny fahazavana ho an'izany tantara izany. Tamin'ny batisan'i Kristy dia nomena ny fahazavana ho an'izany tantara izany. Tamin'ny 11 Aogositra 1840 dia nomena ny fahazavana ho an'izany tantara izany. Ny tsirairay amin'ireo teboka fihodinana ireo dia manamarika ny fiandohan'ny fizotry ny fitsapana iray izay miafara amin'ny teboka fihodinana hafa, rehefa mivily ny vahoakan'ny fanekena teo aloha ka tsy miara-mandeha amin'i Kristy intsony.

Satria ireo fizotry ny fitsapana samihafa ireo dia maneho sady fizotry ny fitsapana ho an'ny vahoakan'ny fanekena taloha no ho an'ny vahoakan'ny fanekena vaovao, dia misy famaranana roa amin'ny fizotry ny fitsapana. Ny famaranana ny fizotry ny fitsapana, ary noho izany ny teboka fihodinana farany ho an'ny Protestanta ao amin'ny tantara Millerita, dia ny lohataonan'ny taona 1844. Ny famaranana ny fizotry ny fitsapana (tamin'ny fararano 1844), na ny teboka fihodinana ho an'ny Millerita tenany, dia tonga taorian'ny teboka fihodinana ho an'ny vahoakan'Andriamanitra teo aloha.

Ao amin'ny tantaran'i Kristy, ny fizahan-toetra dia aseho amin'ny nanadiovany ny tempoly indroa: indray mandeha tamin'ny fiandohan'ny asa fanompoany, ary avy eo indray tamin'ny famaranana ny asa fanompoany.

“Rehefa nanomboka ny asa fanompoany ampahibemaso Jesosy, dia nodiovin'ny Tempoly ho afaka amin'ny fandotoana manevateva masina natao taminy. Anisan'ny asa farany indrindra tamin'ny fanompoany ny fanadiovana fanindroany ny Tempoly. Toy izany koa, ao amin'ny asa farany fampitandremana izao tontolo izao, dia misy antso roa miavaka atao amin'ny fiangonana. Ny hafatry ny anjely faharoa dia hoe: ‘Rava Babilona, rava ilay tanàna lehibe, satria nampisotroiny ny firenena rehetra ny divain'ny fahatezeran'ny fijangajangany’ (Apokalypsy 14:8). Ary ao amin'ny antso mafy ataon'ny hafatry ny anjely fahatelo dia re avy any an-danitra ny feo iray manao hoe: ‘Mivoaha aminy, ry oloko, mba tsy hiray ota aminy hianareo, ary mba tsy handray ny lozany. Fa tafakatra hatrany an-danitra ny fahotany, ary

Andriamanitra nahatsiaro ny helony’ (Apokalypsy 18:4, 5).” Selected Messages, boky 2, 118.

Ny fizotry ny fizahan-toetra ao amin’ireo fanadiovana roa nataon’i Kristy tamin’ny tempoly dia mifanaraka amin’ny Malakia toko fahatelo, araka ny hita ao amin’ny soratrin’ny Fanahin’ny Faminaniana.

“Tamin’ny nanadiovan’i Jesosy ny tempoly hiala amin’ireo mpividy sy mpivarotra avy amin’izao tontolo izao, dia nambarany ny iraka nampanaovina Azy hanadio ny fo hiala amin’ny fahalotoan’ny ota,—amin’ny filàn’ny nofo eto an-tany, ny filan-dratsy feno fitiavan-tena, ny fahazarana ratsy, izay manimba ny fanahy. Malakia 3:1–3 voatonona.” Ilay Fitiavana Mandresy, 161.

Ny fanadiovana ny olon’Andriamanitra dia maneho ny fizotry ny fitsapana izay ampifandraisina miverimberina amin’ny andiam-paminaniana maro. Ny fanondroana rehetra, manomboka amin’i Adama sy Eva ka hatramin’ny tantaran’ny Millerita, dia maneho ny fanadiovana ny iray hetsy sy efatra amby efatra alina.

“Amin’ny andro farany amin’ny tantaran’ity tany ity, dia havaozina ny faneken’Andriamanitra amin’ny olony izay mitandrina ny didiny.” Review and Herald, 26 Febroary 1914.

Ny dingan’ny fanadiovana ireo efatra arivo sy iray hetsy sy efatra alina no filazana voalohany ao amin’ny bokin’i Daniela, izay boky voalohany amin’ireo boky roa izay miaraka maneho ny Fanambaran’i Jesosy Kristy izay voasokatra tsy hihiboka intsony mialoha indrindra ny hifaranan’ny fotoam-pahasoavana ho an’ny olombelona. Ny dingan’ny fanadiovana ireo efatra arivo sy iray hetsy sy efatra alina dia aseho koa ho toy ny dingan’ny fanisiana tombo-kase. Rehefa nanomboka tamin’ny 11 Septambra 2001 ny hafatra voalohany momba ny dingan’ny fanadiovana sy fanisiana tombo-kase ireo efatra arivo sy iray hetsy sy efatra alina, dia teboka fihodinana ho an’ny fiangonana sy ho an’izao tontolo izao izany. Ao amin’ny Apokalypsy toko faha-18, dia tonga ilay anjely izay mampahazava izao tontolo izao amin’ny voninahiny. Kanefa ao amin’ny Apokalypsy 18, ilay anjely dia tsy aseho ho mitana zavatra hohanina eny an-tànany—nefa eo izany. Eo ilay boky kely. Mora fantatr’ireo izay misafidy hihinana ny fomba fiasa asehon’ny mpaminany Isaia amin’ny hoe: “didy mifanindran-dàlana amin’ny didy.”

Amin’ny fametrahana “fitsipika manaraka fitsipika” no ahatakarantsika fa rehefa nidina i Kristy tamin’ny 11 Septambra 2001, dia nitondra “boky kely” koa Izy, izay efa naseho ho “manna”, dia ny “mofon’ny lanitra” sy ilay “boky kely”. Kanefa tamin’ny 11 Septambra 2001, ilay vahoaka voafidy teo aloha, izay asehon’i Joiakima, dia nifidy ny hifikitra amin’ny fomba amam-panao sy ny lovantsofin’ny Advantisma, ary avy eo dia nanomboka ny diany ho amin’ny fahababoan’i Babylona izy, izay ho tanteraka amin’ny lalàn’ny Alahady.

“Efa tonga va ny teny izay nambarako fa i New York dia hofafan’ny onjan-dranomasina goavana? Izany dia tsy mbola nolazaiko velively. Iza no nolazaiko, raha nijery ireo trano lehibe natsangana tany aho, rihana manaraka rihana: ‘Toe-javatra mahatsiravina toy inona no hitranga rehefa hitsangana Jehovah hampihorohoro mafy ny tany! Amin’izany dia ho tanteraka ny tenin’ny Apokalypsy 18:1–3.’ Ny toko fahavalo ambin’ny folo manontolo ao amin’ny Apokalypsy dia fampitandremana ny amin’izay ho avy amin’ny tany. Nefa tsy manana

fahazavana manokana aho mikasika izay hanjo an'i New York, afa-tsy izao ihany no fantatro: indray andro any dia harodana ireo trano lehibe any noho ny fihodinana sy fivadihadiana ny herin'Andriamanitra. Avy amin'ny fahazavana nomena ahy no ahafantarako fa misy fandringanana eto amin'izao tontolo izao. Teny iray avy amin'ny Tompo, fikasihan'ny heriny mahery iray monja, dia hirodana ireto rafitra goavana ireto. Hisy toe-javatra hitranga izay tsy hainay saintsainina ny hamafin'ny fahatahorana ao aminy." Review and Herald, 5 Jolay 1906.

Rehefa ireo "trano lehibe" tao "New York" dia "nariana tamin'ny fihodinana sy fanonganana nataon'ny herin'Andriamanitra," tamin'ny 11 Septambra 2001, dia nameno ny tany rehetra ny fahazavan'ily anjely ao amin'ny Apokalypsy toko fahavalo ambin'ny folo, fa tonga ny fotoana lehibe namadika ny tantara teo amin'ily bibidia avy amin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy toko fahatelo ambin'ny folo.

"Misy vanim-potoana izay teboka mampihodina eo amin'ny tantaran'ny firenena sy ny fiangonana. Ao amin'ny fitondran'Andriamanitra, rehefa tonga ireo krizy samihafa ireo, dia omena ny mazava ho an'izany fotoana izany. Raha raisina izany, dia misy fandrosoana ara-panahy; raha lavina kosa izany, dia manaraka ny fihemorana ara-panahy sy ny faharavan-tsambo." Bible Echo, 26 Aogositra, 1895.

Rehefa tonga tamin'ny 11 Septambra 2001 ny fahazavan'ily anjely ao amin'ny Apokalypsy faha-valo ambin'ny folo, ireo izay nandray izany fahazavana izany dia nandroso ara-panahy, fa ireo izay nandà izany fahazavana izany kosa dia nihemotra ara-panahy, ary nanomboka ny diany feno fikomiana nandroso ho amin'ny teboka fihodinana farany, dia ny lalàn'ny Alahady, izay anaovany fahapotehana tanteraka mandrakizay ny fanambarany ny tenany ho iraky ny anjely fahatelo. Ireo tany Galilia izay nitodika niala ka tsy niara-nandeha tamin'i Kristy intsony ao amin'ny Jaona 6:66 dia niala tamin'ily fahazavana izay tonga voalohany tamin'ny batisany, izay toerana nanomezana hery ny hafatra voalohany tamin'izany tantaram-pitsapana izany. Ao amin'ny Daniela toko voalohany dia aseho an'ohatra ny sokajin'olona mpivavaka roa tao amin'ny tantara izay anomezana hery ny hafatra voalohany. Joiakima dia misolo tena ireo izay mampidi-doza ny finoana ka mahapotika azy, ary Daniela sy Hanania sy Misaela ary Azaria kosa dia misolo tena ireo mahatoky.

Tamin'ny taona fahatelo nanjakan'i Joiakima, mpanjakan'ny Joda, dia tonga tany Jerosalema Nebokadnezzara, mpanjakan'i Babylona, ka nanao fahirano azy. Ary natolotry ny Tompo teo an-tànany Joiakima, mpanjakan'ny Joda, mbamin'ny ampahany tamin'ny fanaky ny tranon'Andriamanitra; dia nentiny ho any amin'ny tany Sinara, ho ao an-tranon'andriamaniny izany, ary napetrany tao amin'ny trano fitahirizan-javatr'andriamaniny ireo fanaka. Ary ny mpanjaka dia niteny tamin'i Aspenaza, lehiben'ny tandapany, mba hitondra ny sasany tamin'ny Zanak'Isiraely sy tamin'ny taranaky ny mpanjaka ary tamin'ny andriana; dia zatovo izay tsy nisy tsiny, fa tsara tarehy, sady mahay amin'ny fahendrena rehetra, kinga amin'ny fahalalana, mahafantatra siansa, ary manam-pahaizana hahazo mijoro ao an-dapan'ny mpanjaka, ka azo ampiantarina ny soratra sy ny fitenin'ny Kaldeana. Ary notendren'ny mpanjaka ho azy ireo ny anjara haniny isan'andro avy amin'ny sakafon'ny mpanjaka sy avy amin'ny divay izay sotroiny; ka notezaina toy izany izy nandritra ny telo taona, mba hahafahany mijoro eo anatrehan'ny mpanjaka amin'ny faran'izany. Ary isan'ireo taranak'i

Joda ireo Daniela sy Hanania sy Misaela ary Azaria. Ary nomen'ny lehiben'ny tandapa anarana izy ireo: fa Daniela nomeny ny anarana hoe Beltesazara; Hanania, hoe Sadraka; Misaela, hoe Mesaka; ary Azaria, hoe Abednego. Fa Daniela kosa nanapa-kevitra tao am-pony fa tsy handoto ny tenany amin'ny anjara hanin'ny mpanjaka, na amin'ny divay izay sotroiny; koa nangataka tamin'ny lehiben'ny tandapa izy mba tsy handoto ny tenany. Daniela 1:1-8.

Daniela, Hanania, Misaela ary Azaria dia zanak'i Joda. Natao ho tandapa izy ireo, ka amin'izany dia maneho ny taranaka farany amin'ny Advantisma. Nebokadnezara, tahaka ny mpanjaka fahiny maro, dia nampandidy ny hanesorana ny maha-lehilahy an'ireo zatovo Jodeana efatra, mba hanafoanana izay ahiahy mety hananan'ny mpanjaka rehefa nanompo ho andevo izy ireo sady nifandray tamin'ireo vady aman-tsindranon'ny mpanjaka.

Amin'ny lafiny ara-tandindona, izany dia maneho ny taranaka farany amin'ny Advantisma, satria tsy hisy tsipika hafa intsony avy amin'ny Joda aorian'ireo efatra ireo. Ny efatra dia tandindon'ny maha-maneran-tany, ary noho izany dia maneho ny taranaka farany amin'ny Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito maneran-tany izay manaiky ny 11 Septambra 2001 ho fahatanterahan'ny Tenin'Andriamanitra ara-paminaniana.

Ireo Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito ireo no foto-kevitra ny Teny faminanian'Andriamanitra, satria izy ireo no voantso ho ilay iray hetsy sy efatra arivo sy efatra alina. Kanefa ny lova ara-paminaniany dia nanomboka tamin'ny fikomian'ny razany, tamin'ny taona 1863. Saika tsy azo fantarina izany fikomiana voalohany izany, satria voasarona tamin'ny lovantsofina sy ny fomba amam-panaon'ny taranaka efatra nifandimby tao anatin'ny fikomiana izay nitombo hatrany. Na dia sarotra fantarina aza izany, dia tsy maintsy hita sy ekena izany, tahaka izay nataon'i Daniela tamin'ny farany ao amin'ny Daniela toko faha-sivy. Nanao izany izy tamin'ny fanekena ny fahamarinana hita ao amin'ny Teny faminanian'Andriamanitra.

Ny fikomiana izay niavian'i Daniela sy ireo lehilahy mendrika telo mivantana, dia ny fandavan-drainy tsy hitoetra ho voasaraka amin'ireo fitaoman'ny jentilisa izay nanodidina azy ireo. Tamin'ny taona 1863, ny Advantisma Laodiseana dia niverina tamin'ny fomba fiasa ara-Baiboly an'ny Protestanta nihemotra sy ny Katôlika, mba hanohanana ny fandavany ny famantarana nataon'i Miller momba ny "impito" ao amin'ny Levitikosy toko faha-enina amby roapolo. Io fikomiana io, ho an'i Daniela sy ireo lehilahy mendrika telo, dia nasehon'i mpanjaka Hezekia.

Nangataka tamin'i Jehovah Mpanjaka Hezekia mba tsy ho faty, ary voavaly ny vavaka nataony, satria nomen'i Jehovah dimy ambin'ny folo taona hafa izy. Tamin'izany no niterahany an'i Manase, iray amin'ireo mpanjaka ratsy fanahy indrindra tamin'ny Joda, nefa koa ilay mpanjaka izay manamarika ny fiandohan'ilay fandresena sy fampanompoana miandalana misy dingana fito nanjo an'i Joda. Tamin'ny 1856, tonga handondona teo am-baravarana ny Advantisma Laodiseana ny Vavolombelona Marina, nefa nifidy ny ho velona izy ireo ka tsy ho faty amin'ny tena. Tamin'ny 1863, dia nanorina indray an'i "Jeriko" izy ireo ary nanomboka ilay fikomiana mihamitombo izay nony farany dia nanakana azy ireo tsy hahafantatra ny 11 Septambra 2001 ho fiandohan'ny diany misy dingana telo mankany amin'ny fanandevozana ao amin'i Babylona ara-panahy, izay mifarana amin'ny lalàna Alahady.

Ho an'i Hezekia mpanjaka, ny taona 1863 dia tonga tamin'ny fotoana nanekena ny vavaka nataony mba ho velona izy. Nanome famantarana ny Tompo fa efa nekena ny fivavahany.

Nohamafisin'Andriamanitra izany vavaka izany tamin'ny nampihetsiny ny masoandro, ary hitan'ny Babyloniana ny asan'Andriamanitra tany an-danitra, na dia tsy fantany aza izay heviny. Dia tonga tany Jerosalema ny Babyloniana mba hahalala ny amin'ilay Andriamanitra izay manana fahefana hifehy ny masoandro. Kanjo, fa tsy nankalaza an'Andriamanitra ny lanitra, i Hezekia mpanjaka, fa tsy namono ny tenany, dia nifidy ny hanome voninahitra ny tempoliny sy ny tanànanany, fa tsy an'Ilay Andriamanitra izay efa nifidy hametraka ny Anarany tao amin'izany tempoly sy tanàna izany.

Io fikomiana io no nitondra ny faminaniana fa ny zanaka avy amin'ny taranany dia ho tonga andevo sy ionoka any Babylona. Ireo zanaka ireo dia Daniela, Hanania, Misaela ary Azaria, ary izy ireo dia misolo tena ny taranaka ara-panahy farany amin'ireo Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito izay manaiky ny 11 Septambra 2001 ho teboka fiovàna eo amin'ny tantaran'ny firenen'izao tontolo izao sy ny fiangonana, rehefa omena ny fahazavana izay hitsapa sy hamehy tombokase ny iray hetsy sy efatra alina sy iray arivo sy efatra alina.

Tamin'izany andro izany dia narary ho faty Hezekia. Ary tonga tany aminy Isaia mpaminany, zanak'i Amoza, ka nanao taminy hoe: Izao no lazain'i Jehovah: Alaharo ny ankohonanao; fa ho faty ianao ka tsy ho velona. Dia nitodika nankany amin'ny rindrina izy ka nivavaka tamin'i Jehovah nanao hoe: Masina ianao, Jehovah ô, tsarovy ankehitriny ny nandehanako teo anatrehanao tamin'ny fahamarinana sy tamin'ny fo mahitsy, ary ny nanaovako izay tsara eo imasonao. Ary nitomany mafy Hezekia. Ary raha mbola tsy nivoaka hatrany amin'ny kianja afovoany Isaia, dia tonga taminy ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Miverena indray, ka ilazao Hezekia, mpitarika ny oloko hoe: Izao no lazain'i Jehovah, Andriamanitra i Davida razanao: Efa nohenoko ny vavakao, efa hitako ny ranomasonao; indro, hositrany ianao; amin'ny andro fahatelo dia hiakatra ho any an-tranon'i Jehovah ianao. Ary hampiaiko dimy ambin'ny folo taona ny andronao; ary hamonjy anao sy ity tanàna ity amin'ny tanan'ny mpanjakan'i Asyria Aho; ary hiaro ity tanàna ity Aho noho ny amiko sy noho i Davida mpanompoko. Ary hoy Isaia: Makà mofom-aviavy iray. Dia naka izany izy ka nametraka azy teo amin'ny vay, dia sitrana izy. Ary hoy Hezekia tamin'i Isaia: Inona no ho famantarana fa hahasitrana ahy Jehovah, ka hiakatra ho any an-tranon'i Jehovah aho amin'ny andro fahatelo? Ary hoy Isaia: Izao no ho famantarana ho anao avy amin'i Jehovah, fa hataon'i Jehovah ny zavatra nolazainy: handroso folo ambaratonga va ny aloka, sa hihemotra folo ambaratonga? Dia namaly Hezekia hoe: Zavatra mora amin'ny aloka ny midina folo ambaratonga; tsia, fa aoka hiverina hihemotra folo ambaratonga ny aloka. Dia nitaraina tamin'i Jehovah Isaia mpaminany; ary nampiveriny hihemotra folo ambaratonga ny aloka, dia ilay efa nidina tamin'ny ambaratongan'i Ahaza. Tamin'izany andro izany Berodak-baladana, zanak'i Baladana, mpanjakan'i Babylona, dia nandefa taratasy sy fanomezana ho an'i Hezekia; fa efa reny fa narary Hezekia. Ary nihaino azy ireo Hezekia ka nasehony azy ny trano fitahirizany zava-tsarobidy rehetra, dia ny volafotsy sy ny volamena sy ny zava-manitra ary ny diloilo sarobidy, sy ny trano fitahirizany fiadiany rehetra ary izay rehetra hita tao amin'ny rakiny; tsy nisy na inona na inona tao an-tranony, na tamin'ny fanjakany rehetra aza, izay tsy nasehon'i Hezekia azy. Dia tonga Isaia mpaminany ho any amin'i Hezekia mpanjaka ka nanao taminy hoe: Inona no nolazain'ireo lehilahy ireo? Ary

avy taiza izy no tonga aty aminao? Dia hoy Hezekia: Avy tany lavitra izy, dia avy any Babylona. Ary hoy izy: Inona no hitany tao an-tranonao? Dia namaly Hezekia hoe: Efa hitany ny zavatra rehetra ao an-tranoko; tsy misy na inona na inona amin'ny rakiko izay tsy nasehoko azy. Dia hoy Isaia tamin'i Hezekia: Henoy ny tenin'i Jehovah. Indro, ho avy ny andro izay hitondrana ho any Babylona izay rehetra ao an-tranonao sy izay rehetra nangonin'ny razanao ho rakitra mandraka androany; tsy hisy havela, hoy Jehovah. Ary ny zanakao izay haterakao, izay hivoaka avy aminao, dia halainy; ary ho tandapa ao an-dapan'ny mpanjakan'i Babylona izy. Dia hoy Hezekia tamin'i Isaia: Tsara ny tenin'i Jehovah izay nolazainao. Ary hoy koa izy: Tsy tsara va raha hisy fiadanana sy fahamarinana amin'ny andro iainako? Ary ny tantara sisa ny amin'i Hezekia sy ny heriny rehetra ary ny nanaovany dobo sy lakandrano ka nitondrany rano ho ao an-tanàna, moa tsy voasoratra ao amin'ny bokin'ny tantaran'ny mpanjakan'ny Joda va izany? Ary Hezekia dia lasa nodimandry ka lasa any amin'ny razany; ary Manase zanany no nanjaka nandimby azy. 2 Mpanjaka 20:1–21.

Hoy izao no lazain'ny andininy manaraka:

Roambinifolo taona Manase fony izy vao nanomboka nanjaka, ary dimy amby dimampolo taona no nanjakany tany Jerosalema. Ary ny anaran-dreniny dia Heftsi-bà. 2 Mpanjaka 21:1.

Inona no ho vokatry ny zava-nitranga raha toa ka neken'i Hezekia mpanjaka ny sitrapon'ny Tompo, ka nandamina fotsiny ny tao an-tranony izy ary dia maty? Nomena dimy ambin'ny folo taona fanampiny izy, ary telo taona tatỳ aoriana dia teraka i Manase, ilay ratsy fanahy. Inona no ho nitranga tamin'ny taona 1856, raha toa ka neken'ny Advantisma ny fifindrana avy amin'i Filadelfia ho any Laodikia, ka nandamina ny tao an-tranony izy ireo ary namela tsy ho voakitika ny fahamarinana fototra napetrak'i William Miller? Heveriko fa tsy ho fantatsika velively ny valin'izany fanontaniana izany, nefa izay fantatsika kosa dia izao: “Ary Daniela ninia tao am-pony mba tsy handoto tena amin'ny hanim-pihinan'ny mpanjaka, na amin'ny divay izay nosotroiny.”

Hohizantsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ny Daniela toko voalohany.